

«طرح انتخاب نمایندگان در نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراها با دستگاه الکترونیکی»

مخصوص صحن علنی

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال سوم

شماره ثبت:

۷۹۴

شماره چاپ:

۱۱۵۱

مشخصات گزارش

تهیه و تدوین:

روح‌اله مکارم

ناظران علمی:

محمد صالحی
مهدی عبدالملکی

شماره مسلسل:

۲۴۰۱۸۳۶۹

تاریخ انتشار:

۱۴۰۱/۵/۲۹

مقدمه

طرح «انتخاب نمایندگان در نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراها با دستگاه الکترونیکی» به شماره ثبت ۷۹۴ به صورت یک فوریتی اعلام وصول شده و در جلسه مورخ ۱۴۰۱/۵/۱۲ کمیسیون آیین‌نامه داخلی با اصلاحاتی به تصویب رسیده است. این طرح درصدد اصلاح فرایند انتخاب نمایندگان مجلس در نهادها و هیئت، مجامع و شوراها می‌باشد. در مصوبه کمیسیون بیان شده است که «در بند «۱» ماده (۱۲۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی عبارت «نمایندگان مجلس در نهادها و هیئت‌ها، مجامع و شوراها» حذف و یک ماده به‌عنوان ماده (۱۲۲) مکرر به شرح زیر به قانون الحاق می‌شود:

ماده (۱۲۲) مکرر- هیئت رئیسه مجلس می‌تواند انتخاب نمایندگان برای عضویت در نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراها را با دستگاه الکترونیکی انجام دهد.»

بررسی مصوبه کمیسیون

نکات زیر درخصوص مصوبه کمیسیون قابل طرح است:

۱. در ماده (۱۱۸) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی^۱ انواع رأی‌گیری در چهار نوع بیان شده است: «با دستگاه الکترونیکی، علنی با ورقه، مخفی با ورقه، قیام و قعود». نسبت رأی‌گیری الکترونیکی با مخفی یا علنی بودن مشخص نیست. به عبارت دیگر در رأی‌گیری دو موضوع مهم است: شیوه رأی‌گیری و میزان شفافیت آن. در طرح حاضر شیوه رأی‌گیری به صورت الکترونیکی ارائه شده است؛ اما شفافیت یا عدم شفافیت آن مشخص نشده است. با توجه به اینکه انتخاب اشخاص باید مخفی باشد؛ لذا پیشنهاد می‌شود که در این طرح رأی‌گیری به صورت «مخفی با دستگاه الکترونیکی» درج شود.

۱. ماده (۱۱۸) - رأی‌گیری در مجلس به یکی از روش‌های ذیل انجام می‌گیرد:

۱. با دستگاه الکترونیکی

۲. علنی با ورقه

۳. مخفی با ورقه

۴. قیام و قعود

تبصره- قبل از شروع رأی‌گیری باید متن یا موضوع مورد بحث برای نمایندگان قرائت و با اعلام و بلافاصله رأی‌گیری انجام شود. در صورتی که متن اعلام شود و نیاز به قرائت نباشد باید متن رأی‌گیری شده در پاورقی مشروح مذاکرات به‌طور کامل آورده شود. رئیس جلسه موظف است با اعلام شروع رأی‌گیری از انجام اظهار، تذکر، نطق یا توضیح جلوگیری کند و پس از سی ثانیه از زمان شروع رأی‌گیری به فوریت نتیجه رأی‌گیری را اعلام نماید.

۲. افزودن «ماده مکرر» مغایر اصول قانون‌نویسی است؛ لذا صدر ماده‌واحدہ طرح مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به نظر می‌رسد.

۳. با عنایت به اینکه طرح حاضر قصد الحاق یک حکم به قانون آیین‌نامه داخلی را دارد؛ لذا پیشنهاد می‌شود عنوان طرح بدین شرح اصلاح گردد: «الحاق یک تبصره به بند «۱» ماده (۱۲۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی».

۴. در مصوبه کمیسیون صلاحیت اختیاری برای رأی‌گیری الکترونیکی به هیئت رئیسه داده شده است. در اعطای صلاحیت اختیاری مقام مسئول مخیر میان دو امر می‌شود. با این حال در صورتی که هیئت‌رئیس رأی الکترونیک را صلاح نداند؛ حالت دوم آن بیان نشده است که به چه صورت می‌تواند عمل کند؛ لذا مصوبه کمیسیون ابهام دارد. برای رفع این ابهام پیشنهاد می‌شود محتوای مذکور به‌عنوان یک تبصره به بند «۱» ماده (۱۲۲) قانون آیین‌نامه داخلی الحاق گردد. در ماده (۱۲۲) قانون آیین‌نامه داخلی^۱ موارد الزامی رأی‌گیری مخفی با ورقه شمارش شده است. با افزودن یک تبصره به بند «۱» ماده مذکور، هیئت‌رئیس در خصوص انتخاب نماینده برای نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراهای امکان رأی‌گیری مخفی الکترونیک نیز می‌یابد.

نتیجه‌گیری

با توجه به اینکه در رأی‌گیری الکترونیکی خواندن و شمارش آرا ساده‌تر است؛ لذا کلیات آن مورد تأیید است. با این حال با رعایت قانون آیین‌نامه داخلی مجلس اصلاح این مصوبه به شرح زیر پیشنهاد می‌گردد:

«ماده‌واحدہ- یک تبصره به بند «۱» ماده (۱۲۲) قانون آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الحاق می‌گردد:

هیئت‌رئیس مجلس می‌تواند انتخاب نمایندگان برای عضویت در نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراهای را به‌صورت مخفی با دستگاه الکترونیکی انجام دهد.»

---

۱. ماده (۱۲۲)- در موارد ذیل اخذ رأی مخفی با ورقه الزامی است:

۱. انتخاب اعضای هیئت‌رئیس، حقوقدانان شورای نگهبان، نمایندگان مجلس در نهادها و هیئت‌ها، مجامع و شوراهای و سایر انتخابات راجع به اشخاص،

۲. انتخابات داخلی شعب و کمیسیون‌ها،

۳. رأی اعتماد و عدم اعتماد به وزیران و هیئت وزیران و رأی عدم کفایت به رئیس‌جمهور،

۴. رأی نسبت به اعتبارنامه نمایندگانی که مورد اعتراض واقع شده‌اند.

شماره ماده	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون
ماده واحد			✓	

شماره ماده	مصوبه کمیسیون	موافق	مخالف	موافق به شرط اصلاح	ارجاع به کمیسیون	اظهار نظر کارشناسی	متن اصلاحی
ماده واحد	ماده واحد- در بند «۱» ماده (۱۲۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی عبارت «نمایندگان مجلس در نهادها و هیئت‌ها، مجامع و شوراها» حذف و یک ماده به عنوان ماده (۱۲۲) مکرر به شرح زیر به قانون الحاق می‌شود: ماده (۱۲۲) مکرر - هیئت رئیسه مجلس می‌تواند انتخاب نمایندگان برای عضویت در نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراها را با دستگاه الکترونیکی انجام دهد.			✓		۱. شفافیت یا عدم شفافیت رأی‌گیری الکترونیک مشخص نشده است. ۲. افزودن ماده مکرر مغایر بند «۹» سیاست‌های کلی نظام قانونگذاری به نظر می‌رسد. ۳. پیشنهاد می‌شود عنوان طرح اصلاح گردد. ۴. مصوبه کمیسیون ابهام دارد؛ صلاحیت اختیاری متضمن امکان دو امر است. در صورتی که هیئت رئیسه رأی الکترونیک را صلاح نداند؛ حالت دوم آن بیان نشده است که به چه صورت می‌تواند عمل کند.	ماده واحد- یک تبصره به بند «۱» ماده (۱۲۲) قانون آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی الحاق می‌گردد: هیئت رئیسه مجلس می‌تواند انتخاب نمایندگان برای عضویت در نهادها، هیئت‌ها، مجامع و شوراها را به صورت مخفی با دستگاه الکترونیکی انجام دهد.